

Ondersteuning voor EUDR readiness in koffie

Relevant voor micro, kleine, middelgrote en grote traders of operators

Laatste update: 15 september 2026

De EU-ontbossingsverordening (EUDR) heeft als doel te waarborgen dat grondstoffen, waaronder koffie en daarvan afgeleide producten, die op de EU-markt worden gebracht ontbossingsvrij en duurzaam geproduceerd zijn. Deze guidance is ontwikkeld om producenten, bedrijven en Fairtrade-partners te ondersteunen bij het begrijpen van ontbossingsrisico's specifiek in de koffietoeleveringsketen en bij het naleven van de EUDR-vereisten.

Koffie - Feiten & Cijfers

Koffie wordt geteeld op ongeveer 12,5 miljoen landbouwbedrijven verspreid over de zogenaamde "bean belt", een zone aan weerszijden van de evenaar met geschikte klimaat- en bodemomstandigheden die zich uitstrekt over meer dan 50 landen. Veel koffieproducerende gebieden behoren tot de meest biodiverse ecosystemen ter wereld. Deze biodiversiteit staat echter onder druk doordat klimaatverandering koffieproductie naar nieuwe gebieden verdrijft.

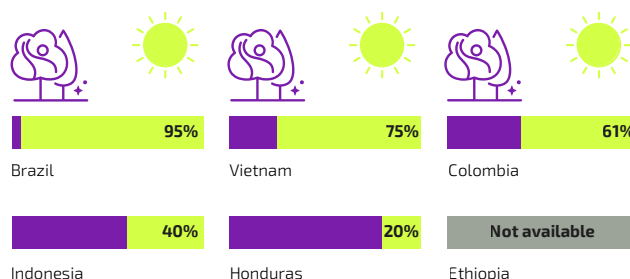
Tegen 2050 zullen belangrijke koffieproducerende landen naar verwachting **30 tot 60% van hun voor koffieteelt geschikte land verliezen** (Fairtrade Risk Map). Koffie kent het **derde hoogste ontbossingsrisico** van alle landbouwgrondstoffen die door de EU worden ingevoerd (Fern, 2025). Hoewel koffie verantwoordelijk is voor slechts maximaal 7% van de wereldwijde ontbossing, blijven **lokale ontbossingshotspots** een belangrijk probleem. Dit geldt bijvoorbeeld voor de Vietnamese Hooglanden, waar het aandeel van de ontbossing dat aan koffie wordt toegeschreven oploopt tot 29% (SAFE, 2026).

Uitdagingen en risico's

Ontbossing houdt vaak verband met een combinatie van milieu- en sociaaleconomische risicofactoren die koffieproducenten ertoe kunnen aanzetten hun teelt uit te breiden naar voorheen beboste gebieden. Inzicht in de onderliggende contextuele risico's van ontbossing is essentieel om deze doeltreffend aan te pakken.

- Klimaatverandering:** Koffie is een gewas dat zeer gevoelig is voor droogte. De opbrengsten nemen af, volledige productiegebieden worden ongeschikt voor teelt en de weerstand tegen plagen vermindert (Bilen, 2022). Hierdoor worden landbouwers gedwongen hun koffieproductie naar grotere hoogtes te verplaatsen, vaak naar gebieden die voorheen bebost waren (FAO, 2025).
- Economische kwetsbaarheid van kleinschalige producenten** (TraceX, 2026): Verschillende factoren dragen bij aan de economische kwetsbaarheid van landbouwers, waaronder prijsvolatiliteit, waardoor zij weinig of geen financiële buffer hebben wanneer opbrengsten terugvallen. Moeilijkheden bij inkomensplanning belemmeren producenten om te investeren in duurzamere landbouwsystemen, wat hun weerbaarheid en vermogen om zich aan te passen beperkt (UNDP, 2024).
- Uitbreiding van koffieproductiesystemen in volle zon:** Om het hoofd te bieden aan deze economische kwetsbaarheid breiden producenten niet alleen hun teeltoppervlakte uit, maar stappen zij ook over van traditionele koffieproductiesystemen op basis van schaduwbomen en agroforestry naar intensievere productiesystemen in volle zon. Deze omschakeling gaat vaak gepaard met het verwijderen van bomen, wat bijdraagt aan ontbossing en verlies van biodiversiteit. Tegelijkertijd ondermijnt dit de duurzaamheid en weerbaarheid van landbouwgemeenschappen op lange termijn (Coffee Barometer, 2023).

Production: hectares sun vs. shade

Coffee Barometer 2023

Fairtrade en de EUDR

Bedrijven die producten op de Europese markt verkopen, moeten aantonen dat hun toeleveringsketens ontbossingsvrij zijn. De Fairtrade-standaarden helpen producenten en bedrijven om te werken aan naleving van de EUDR. Voortbouwend op een basis van eerlijke bestaansmiddelen en ethische dataprincipes biedt Fairtrade bedrijven en producenten ondersteuning om aan de EUDR-vereisten te voldoen en verder te gaan dan louter naleving, richting betekenisvolle bosbescherming. Daarnaast zijn er verschillende subsidies beschikbaar die producenten en kleine bedrijven ondersteunen bij hun voorbereiding op de verordening.

1 Gevalideerde geolocatiegegevens

Fairtrade biedt praktische ondersteuning en digitale tools aan producentenorganisaties (PO's) voor het verzamelen, controleren en delen van geolocatiegegevens in het formaat dat vereist is door het EUDR-TRACES-platform. Daarnaast kunnen producentenorganisaties via de Fairtrade Plot Insights Tool bijna realtime risicobeoordelingen en risicoanalyses ontvangen om ontbossingsrisico's op te volgen.

2 Monitoringsdata over ontbossing

Fairtrade's partner Satelligence maakt voor elke Fairtrade-producentenorganisatie een hoogwaardige ontbossingsrisicoanalyse. Satelligence maakt gebruik van toonaangevende op maat gemaakte satellietbeelden, visualisatie en risicodetectietechnologieën, waardoor foutposities worden vermindert en waarschuwingen worden gegenereerd voor landbouwbedrijven op of nabij ontboste gebieden of beschermde zones.

3 Inzichten voor risicobeoordelingen

Bedrijven hebben toegang tot de Fairtrade Risk Map ter ondersteuning van hun risicobeoordelingen. De risicokaart biedt informatie over ontbossingsgerelateerde risico's voor de grondstoffen en herkomsten die Fairtrade certificeert, met inzichten die door producenten zelf zijn gevalideerd. Aangepaste risicorapporten over de toeleveringsketens van bedrijven kunnen als aanvullende dienst worden ontwikkeld.

4 Traceerbaarheid vanaf de eerste schakel met veilige en auditeerbare uitwisseling van geolocatiegegevens

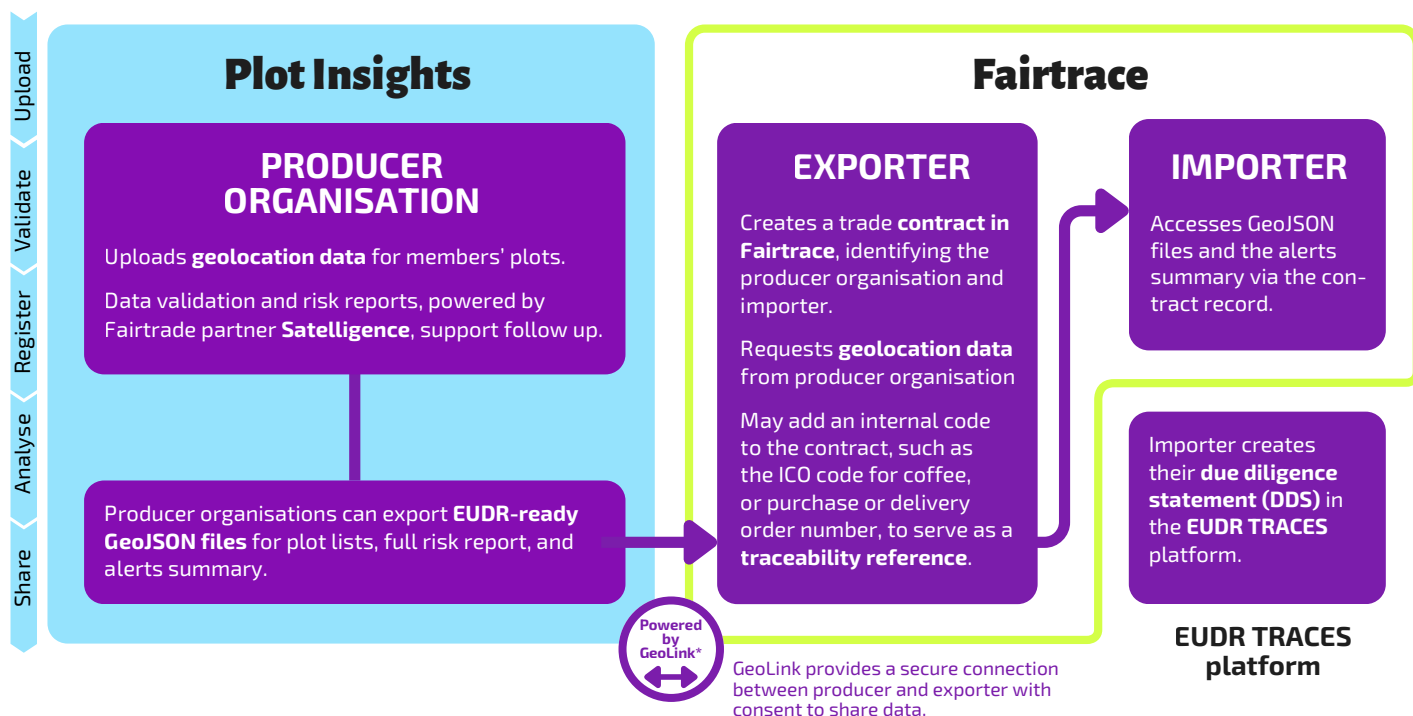
Zodra er een handelscontract bestaat, krijgen exporteurs en importeurs op een veilige manier toegang tot de door de EUDR vereiste geolocatiegegevens van hun Fairtrade-producentenorganisaties via een nieuwe digitale toestemmings-"handshake" in Fairtrace, het systeem waarin de verkoop van Fairtrade-producten doorheen Fairtrade-toeleveringsketens wordt geregistreerd.

Geolocatiegegevens van specifieke percelen binnen dezelfde coöperatie kunnen worden gekoppeld aan traceerbaarheidsreferenties volgens industriestandaarden, zoals de ICO-code voor koffie, of aan andere interne referenties, zoals aankoop- of leveringsordernummers die verbonden zijn aan een uniek contract in Fairtrace. Producentenorganisaties kunnen toestemming geven om deze gegevens via het contract te delen met hun exporteur en importeur. Dit levert een auditeerbaar register op van de uitwisseling van documenten tussen producent en importeur, samen met het gegevensbestand dat nodig is voor het opstellen van EUDR-zorgvuldigheidsverklaringen. Dit proces kan ook worden gebruikt voor niet-Fairtradevolumes, waardoor producentenorganisaties hun gegevensbeheer over meerdere koperrelaties heen kunnen stroomlijnen.

5 Verder gaan dan naleving

Het inkopen van Fairtrade-producten helpt ontbossingsrisico's te beperken door de onderliggende oorzaken aan te pakken. Dit omvat onder meer het aanpakken van armoede via living income reference prices en programma's voor inkomensdiversificatie; praktijkgerichte opleiding via Fairtrade-producentennetwerken in klimaatbestendige landbouwpraktijken en bosbescherming; en vereisten binnen de Fairtrade-standaarden, zoals de bijdrage van traders aan de inspanningen van coöperaties om ontbossing te voorkomen.

Hoe het werkt

Wat Fairtrade biedt	Belangrijkste voordelen
EU TRACES-conforme geolocatiebestanden (GeoJSON-formaat) en samenvattingen van Satelligence-waarschuwingen	- Formaten en inhoud afgestemd op de EUDR-vereisten - Eenvoudige integratie in due diligence-processen voor importeurs
Gegevensdeling met toestemming van de producentenorganisatie	- Juridisch en ethisch verantwoorde gegevensuitwisseling - Respect voor de rechten van producenten en versterking van vertrouwen
Traceerbare en auditeerbare toeleveringsketen	- Traceerbaarheid vanaf het landbouwbedrijf tot aan de importeur - Meer vertrouwen en transparantie tussen ketenpartners
Bijna realtime analyse van ontbossingsrisico's voor producentenorganisaties	- Vroegtijdige detectie van potentiële problemen voor producentenorganisaties - Ondersteunt een beter inzicht in risico's en de ontwikkeling van risicobeperkende maatregelen - Producentenorganisaties kunnen samenvattingen van risico-alerts delen met hun handelspartners
Capaciteitsopbouw en lokale ondersteuning voor producentenorganisaties	- Ondersteunt kleinschalige producenten op een duurzame manier - Versterkt de datakwaliteit en draagt bij aan betekenisvolle bosbescherming
Ondersteuning voor Europese micro-, kleine en middelgrote ondernemingen via het LIFE FairTHRIVE-project	Biedt opleidingen, hulpmiddelen en ondersteuning rond beste praktijken voor EUDR-readiness

EUDR readiness with Fairtrade

eudrsupport@fairtradebelgium.be

Is this helpful to you?
Please let us know!

